

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Adóreform.

Sohasem hangoztatták e szót anyiszor, mint ma; sohasem hangsúlyozták az adóreform szükségességét anyi erővel, mint a közelebbi mult hetekben.

A pártszínezet, a politikai elv szétágazása, e közös terrenumon találkoztak, sarkalva a kormányt oly indékedésekre, melyek az évről-évre növekedő hiányt lehetőleg ellensúlyozták.

Tagadhatatlan, hogy az adóreform, illetőleg a megadóztatási módokatnak a mai viszonyokhoz mért átalakítása, nemkülönbön az ipar, kereskedelem és közgazdaság terén történt haladás jogszerű és célrányos kiaknázása által, a közigazgatás terén még jelenleg gyarapodhatik.

Az adóreformnak ily szempontokból sürgetése nem találhat sehohol és senkinél komoly elöntmondásra. Avval azonban ne kecsesgessük magunkat, hogy az ily szellemben és irányban hozott törvények által, sikerülni fog valaha, az egyensúlyt állami háztartásunkban létrehozni.

Kétségtelen, hogy az adóreform alatt az adóemelést kell értenünk. Ez ma már másként nem is lehet.

Elhisszük, hogy az adóemelést gyűlöletes valami. Tapasztaltuk ezt az országzásban is. A pártok különbözősége, nélkül irtóznak e kérdés szellettetésétől. Igazságuk is van benne.

Bármint kerüljük is azonban az adóreform kérdését, azt többé-kevésbé hallgatni nem lehet. E kérdés tökéletesen megérett, hiába hagyjuk a fán; magától is le fog esni nem sokára.

Az általános adófelemelés szőnyegre kerülése, csak időkérdés.

Mi azonban szabadságot veszünk magunknak és megelőzzük az eseményeket. Megpendítjük e hirt, bármint rosszul esik is hangerezésüknek. Igen ohajtandó volna, ha a hazai egyetemes sajtó fölkarolná e kérdést. Legalább előkészíthetné hozzá a kedélyeket s irányt adna a közveleménynek.

Az adóreform ma már nem pusztaszó; mert az országház asztalán levő törvényjavaslatok, e kérdést a tények sorába emelte.

Az adófelemelés okvetlen komoly alapot fog ölteni magára. És ha akarjuk, hogy háztartásunkban rend uralkodjék, ez eszmével okvetlen meg kell barátkoznunk.

Ne feledjük soha és semmi körülmények közt, hogy a parlamentarism formája pénzbe kerül; hogy a szabadság igen drága kincs a nemzet birtokában.

K. L.

Egy ószinte szó a nyiregyházi baloldali körhöz.

A „Szabolcs” hetilap f. évi 3-ik számában január 19-edikről egy, a nyiregyházi tisztújításra vonatkozó közlemény jelent meg, mely csekély személyemet, a nyiregyházi baloldal fényesen sikerült győzelmeivel hozza összefüggésbe.

Ha áldozatot hozott a nyiregyházi lelkes baloldali igénytelen személyem feloldozásával, áldozatot hoztam én is, elvonatam más több s e közlemény keretébe nem tartozó tényfelásoknál egymagában már csak azon okból is, mivel több éveken keresztül voltam szerencsés mint elnök, a nyiregyházi baloldal osztatlan bizalmával dicsekedhetni. E bizalom kísért ugyan a város polgármesteri hivatalára is, de szerep-köröm változván, mint polgármesternek felül, elkelttem a pártok vonalain s épen azért bár politikai elvemét változtatni soha és semmi féle körülmények között nem fogom, de azért meg elvállalt nehéz hivatalomat városom érdekében viselem, a baloldal elnökségét, melyre büszke voltam nem, foglaltam el.

Fogadják az általam igen tisztelt baloldal szives köszönetemet azon osztatlan bizalomért, melyet csekély személyem irányában több évek során át tanusított. Fájlelkemnek azon tudat, hogy meg kell válnom azon meg-tisztelő állástól, melyet a nyiregyházi baloldal élén sikeres eredményekkel elfoglaltam szerencsés voltam.

Az eddigieknél sokkal terhebb kötelességeket rakott vállaimra a nemes város polgárságának bizalma, s igen jól tudom azt is, hogy hivatalommal járó kötelességem, ha azoknak részrehajlatlan szigorral, mert ohajtásom, megfelelni kívánok, nem fog kísérni nehéz pályámon azon bizalom szülte népszerűség, melyben a baloldal élén részesültem szerencsés valék.

Vállasszon, tehát a t. cz. baloldal helyettem egy elnököt; de mindenesetre olyat, ki a közbizalmat már eddig is szilárd magartartásával kiérdemelte: engemet pedig a nemes város élén a közügyek vezetésében közreműködésével támogatasson; meglehetvén győződve, miként minden törekvésem csak is a város jövő jólétének s fokonzkenti előhaladásának eszközésében lesz összpontosítva.

Kelt Nyiregyháza 1873. február 11.

Krasznay Gábor.

KÖZÜGYEK.

Vállat, vállhoz!

Jelige: csak beszélünk.
A nyelv mozdog; a kéz pihen.*
Pétfél.

„E honért nem beszélni — tenni kell!”
Vajda János.

Na hiszen különösen vagyunk mi azzal a közoktatás ügyével! Fogadni is merek, hogy egy-egy férfi fölött nem foly anyi beszéd e hazában, mint éppen a nevelésügy fölött. Férfi társaság nem szokik fel anélkül, hogy a köznevelésről is ne lett volna szó.

A politikai kombináció népevelés nélkül: alap-talan, mitem erő fellegvár-épités. Így szoktunk — alap-talan. Egy törv. cikk tartalmáról alig van bővebb ismeretünk, mint az 1868-ik XXXVIII-ik törv. cikkéről. Ugy áll a dolog, hogy művelt embernek becsé, értéke, sőt többet mondok, népszerűsége függ attól: mino fogalma van az iskolagyőröl.

Innétt lehet azután megmagyarázni, hogy: jobb és baloldali, aristokrata és demokrata, választó polgár és képviselő, törvényészki tanácsos és szolgabíró, lelkes és tanító, kúrator és bíró — mind, mind a népevelésről beszél, Társalgó teremben és a szalmon alatt, az iskola a beszéd tárgy. Hanem az az egy a baj, hogy csak beszéd tárgy „Csak beszélünk. A nyelv mozdog; a kéz pihen”; hozzá lehetne tenni, hogy — a

láb is. Azaz, nagyon kevés azok száma, kik tenni is készek lennének az ügyért. De még sem így lehet kifejezni; hanem: egyik embert „hivatlos elgoflatatása” a másikat „esaládi ügyek” harmadikat „gazdálkodása” negyediket „üzleto” tartóztatják vissza attól, hogy „az általa oly nagy fontosságu közoktatás ügyért annyit tegyen, mint amennyit tenni ohajtana”. Ehez már csak ama csattanós szolomat kell tennem, hogy amit akar tenni, de nem teszi, minden „a hazáért” akarja! Igen, csakhogy aki a hazának használni ohajt, annak „nem beszélni, tenni kell”.

Ugyan az istenért! ne vegyük már tréfának a dolgot, hanem vegyük egyszer komolyan is Hozzuk mozgásba kezünket, lábunkat; ne csak szájunkat egyedül. Beszélni és akarni legkönyebb. A szót ki lehet mondani fekdie is. Tenni kell!

Ezen általánosan mondott szavaktól, sokan ért-hettek, hogy ha akartak.

Most már részletkérdések terék s meguevezem alább, hogy mit — kinek — beszélék. Elég nagy feneket kéri-ttettem tárgyamat az igaz; de sok is az, mit még mondani akarok.

Na már most a dologra! Bocsánat, még van egy pár szavam, melyeket előre kell bocsátani, hogy tisztában legyen az olvasó általam követendő irány felöl. Megyekben a felekezetek még maguk irtézik iskolai ügyeket. Most az egyszer én is felekezeti szempontból szolok a teendők felöl úgy, mint a ki a ref. hitfeleke-zethez tartozik.

Másik szavam saját személyemre vonatkozik. Ugyanis: nyilvános dolog hogy aki hibát, fogyatkozást, tévedést mer szellettetni, barmi ügy érdekében is s ehez még javítási módokatokról, újításokról beszélni bátorsága van: elitéli s eszelekedetért személyét támadják meg, nem hogy a dolog érdeméhez szolának valamit! Fajdalommal kellett ezt magamon tapasztaltom.

Nyilván van továbbá, hogy: ha fiatal ember emeli fel szavát, azért hibáztatják; mert fiatal; ó hallgasson, ne avatkozzék a közügyekbe. Ha az ifju az öregekre hivatkozik, az a felet, hogy: mi már megtettük a magunkét; a jövő ugys a tietek! munkálkodjatok érte magatok; mi belefáradtunk; nekünk már pihenés kell. Tessék azután ebből okosnak lenni. Így az egyik nem tesz; mert fiatal; a másik nem tesz; mert elfáradt. Ugy van az, hogy nézzük mindannyian összedugott kézzel közügyeink rendetlen menőését.

De már én túl teszem magamat e kicsinyes vélekedéseken s történjék velem akarmi, szolok, mikor szükségét látom. Oly tárgyban beszélék különben is, mely mindnyájunkat legelső sorban érdekel; vagy leg-alább kell, hogy érdekelne: a közoktatás, a nevelés érdekében.

Mondottam már fentebb, hogy most felekezeti állásponton adom elő nézeteimet: még pedig a felső szabolcsi ref. egyházmegyei iskolai ügyek intézésére vonatkozólag.

Na, már most csak elég szűkre szabtam: a tért, melyen mozogni akarok; mégis alig tudom meghatározni: hol kezdjen, honnan induljak ki?

Vegyük elsöben, hogy

1. mino intézkedések történtek az egyházmegyében a közoktatásra nézve a multban;
2. mennyiben fogantatosítottak azok s így: mi az eredmény és
3. mi a teendő legközelebb?

Az iskolagyőr előmozdítására nézve egyházmegyénk is, mint általában hitfelekezetünk, megtette az intézkedéseket. A statisztikai adatok megadták érte a jutalmat — az elismerést. De még azért sok a tenni, való. Ennek föleg az az oka, mert a végrehajtás nem felelt meg nálunk az intézkedéseknek. Ennek is meg volt és meg van maig is a maga oka. Hogy mi is mik voltak ezen okok majd meglátjuk.

A tavaszi ügy nevezett helyosztó gyűlésének szokott leginkább tárgyalatni az oktatásügy; már t. e. mikor el nem marad Azonban fájdalom, hogy ki kell mondani: már vagy három ily gyűlésen, ha felvették is e tárgyat; de nem tárgyalták oly behatóan, mint megérdemelte volna. Például: vagy két évvel ezeltől, éppen az utolsó, a harmadik napon, akkor is utoljára került elő Pertsze hogy a sok mindenféle perpatvarok kiegyenlítésében elfáradt a figyelem, elfogyott a türelem — es elozott a gyűlés. Az esperestre bízott, hogy az egyházmegyében levő iskolák állapotáról készítsen egy táblás kimutatást. Mintha egy 93 egyház-ból álló megye esperesztének nem volna e nélkül is elég baja. Hihetőleg ez az oka, hogy az a táblás kimutatást még nem igen látta senki. Én legalább nem láttam.

A gyűlés tehát elozlott a nélkül, hogy valamit: ez ügyben lendített volna.

Az ünökök, tanácsbírák kettenkint bejárták ugyan az egyes egyházakat; valószínűleg találtak rossz iskolát, hanyag tanítókat; és úgy-megleg elüljárót is elgot. Eszrevételeiket meg is tették a helyszínen felvett

Hirdetési díjak:

Mind átlagos petit-sor egyszeri hird. 6 kr. többszörinél 4 kr.
Teljes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt esz-közölhető.
Minden egyes beiktatás után kinestári illetek 30 kr.

A nyilt-terben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések meg-szabásánál, 20%-nyii kedvezményben részesülnek.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők: n-kállói utca Textorisz-ház.
Bementetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
A kéziratok nem adának vissza.
Küldő-hivatal,
hová az előfizetési pátzok, a lapba küldött hirdetések és felajánlások küldendők: Nagytér 136. sz. a.

HIRDETÉSEK.

Árverés.

A város vadászati joga folyó 1873-ik évi februárhó 19-én délutáni 3 órakor az új városház kisteremében, s ugyanakor az új városház alatt raktáraknak is használható, elkülönített 5 pince-helyiség, közárverés útján, haszonbérbe fognak kiadatni. A feltételek a polgármesteri hivatalban addig is megtekinthetők.

Kelt Nyiregyházán, 1873. febr. 12.

Krasznay Gábor,
polgármester.

Eladó belső birtok.

1-ór. Szabolcs megyebeli Petneháza községében egy 8 hold területen fekvő belső udvartelek 6 szobát, két előszobát, egy kis kézi étkamarát és pinczét tartalmazó urilakház, három eselédzobát, kamarát, kocsiszint, marha és lólakat magában foglaló két mellék épületeivel, s gyümölcsös kertjével.

2-ór. A falu (Petneháza) közepén két hold területen, egy száraz malom és mólház, kertjével.

3-ór. Ezen telkek szomszédságában, egy kétvékásnyi dohányoskert, együttvéve, és külön-külön is eladó.

Értekezhetni Debreczenben csapó-váruteza 774-ik szám alatt lakó háztulajdonossal. Utbaigazítást a „Szabolcs” szerkesztősege is ad.

3—2

Bérbe kiadó

sörház-utcán 1336-dik szám alatt egy lakosztály, mely áll 4 szoba, kamara, pince, istálló és gyümölcsös kertből; tudakozódhatni Éles Lajos úrnak az új városház alatti üveges boltjában. (4—2)

Hirdetmény.

Klein Ignác, bogdányi lakostól, Farkas Boldizsár, Szalánczy Ferencz, Nemes Pál, Alapi Leó, Bloch Jakab és Polák Jakab s fiai javára lefoglalt, lovak, ökrök, tehének, takarmányi szónak, — boltbeli kereskedelmi czikkek, rőfös-árúk s házi bútorok, közárverés útján, készpénz fizetés melletti eladása elrendeltetett, s határnapul folyó évi februárhó 19-ik napjának d. e. 9 órája kintüzetett, mi is azon hozzáadással tétetik közhírré, hogy az árverés a kintüzetett határidőben, a helyszínén, az alulírott bírósági végrehajtó által fogamatba vétetni, s szükség esetén, a következő napokon folytattatni fog.

Kelt Nyiregyházán, február 4-én, 1873.

Fekete László
b. végrehajtó.

(2—2)

Bérbeadás.

Pusztá-sz.-Margitán, a tiszapolgári határban mintegy 2000 hold 1200□ ölével jó minőségű egészséges birka-legelőnek való gyepföld, akár egészben, akár kisebb részletekben, három vagy hat évre bármely napon bérbe kiadandó.

A bérlet felől értekezni lehet Pusztá-Szent-Margitán a jószágigazgatóságnál; utolsó posta Tiszapolgár. (3—1)

Hágtatási hirdetmény

az 1873-iki hágtatási időnyre.

HORROR

sötétpej angol telivér mén, (több nagy verseny nyertese; összes nyeresége a versenypályán 28,000 forint). Nevelte: gróf Bathiányi István. Apja: Zetland; anyja: Crafton-Lass (a híres All-my-Eye anyja); ennek apja: King-Tom; anyja: Mentmore-Lass; ennek apja: Melbourne stb. Magassága: 16' marok. Erősen fedez, Bátyún Bereghmegyében, 20 frtét, (borraival, minden kanca után, 2 frt). Vasuti állomás helyben (m. északkeleti vaspálya). Istállóról gondoskodva van. Zab: piaci áron.

A kanczák bejelentését elfogadja

gróf Lónyay Béla
gazdasági tisztje.

(10—9)

(Bátyú, Bereghmege.)

Eladó brieska.

Egy igen könnyű, hibátlan újabb szerkezetű koci minden perczben eladó.

A feltételek megtudhatók özv. Andrácz Károlynénál.

Eladó HÁTAS LÓ.

Egy tökéletesen belovagolt, 7 éves, fekete, kanca ló — minden perczben megvásárolható. Megtekinthetni és értekezhetni a királyteleki vasuti állomás melletti Varsulaposton az uradalmi gazdasztisztnél. (3—2)

HIRDETÉS.

Alulírott nál megrendelhetők e hó végéig:

1) Tölgyfa, szilfa, kőrifa és vincza-deszkák.
2) Kőrifa és szilfa-hasítványok.

3) Kibárdolt kemény épületfák, gerendák, hidfák, szinekhez, csűr-, malom- és kerítésekhez alkalmas czulápok.

4) Kőrifa- és szilfa-talpak, kőrifa- és tölgyfa-küllök.

A megrendelt faúrtk elszállítására nézve, a kívánatra bérmentesen küldendő árjegyzékek nyujtandnak felvilágosítást. (2—2)

Kelt K.-Semjén, 1873. febr. 1.

Kállay András.

Regale-bérlet.

Kántor-Jánosiban a kir. kisebb haszonvételek, f. évi mártiushó 11-én tartandó közárverés mellett ez évi aprilis 24-től számítandó 3 évre haszonbérbe adandók. Bámom pénz 10% zárt ajánlatok elfogadtatnak.

Nyir-Baktán. (1—2)

Az ur. tisztség által.

Sőre eladás.

Az egi főkáptalan, Tikos-pusztáján (Polgár mellett) 7 db. sőre ökor eladó. Értekezhetni helyben az uradalmi tisztségnél. (1—0)

Értesítés.

Alulírott három, legújabb szerkezetű gőzesplógépnek birtokában levén, melyek közül az egyik a halászi, a másik a k.-semjéni, a harmadik pedig az újfőjértói határban van elhelyezve, bátorkodom a jövő cséplési időnyre a szerződni kívánó t. cz. termelő urakat e körülmenyre figyelmeztetni.

Fried Jakab.